

– система права є основою формування військового законодавства, вона відтворена у формі нормативних приписів, які регулюють суспільні відносини становлення, розвитку та діяльності Збройних Сил України, лежить в основі їх цілісності;
– обґрунтовано, що військове законодавство України здійснює опосередкований вплив на формування правової держави;

– визначено поняття та сутність правової держави;
– визначено джерела військового права правової держави;
– визначено необхідність удосконалення військової правотворчої діяльності в Україні та підвищення ефективності військової правореалізаційної практики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прохоренко М. М. Фактори формування та розвитку системи військового законодавства України / М. М. Прохоренко // Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. – 2005. – № 1. – С. 68–77.
2. Методичні матеріали з воєнно-ідеологічної підготовки особового складу Збройних Сил України на 2015 навчальний рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://refs.in.ua/metodichni-materiali-z-voeyno-ideologichnoyi-pidgotovki.html>.
3. Кубицький С. О. Нариси воєнно-політичної історії України : Навчальний посібник / С. О. Кубицький, В. Л. Кирик, А. Б. Єрмоленко, С. В. Сірий, В. Г. Безбах. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 375 с.
4. Шаптала Н. К. Конституційне право України : навчальний посібник / Н. К. Шаптала, Г. В. Задорожня. – Дніпропетровськ : ТОВ «ЛізуновПрес», 2012. – 472 с.
5. Ковальська В. В. Україна – права держава / В. В. Ковальська // Наше право. – 2007. – № 1. – С. 10–12.
6. Теорія права і держави : Підручник. – 3-тє вид. – К. : Алерта ; ЦУП, 2011. – 524 с.
7. Олійник А. Ю. Основні напрями формування громадянського суспільства і правової держави в Україні / А. Ю. Олійник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://libfree.com/159514404-pravopravoznavstvo_oliynik_ayu.html.
8. Демків Р. Я. Конституційне право України. Курс лекцій / Р. Я. Демків. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 332 с.
9. Богущий П. П. Концепція військового права у сучасній юриспруденції / П. П. Богущий // Актуальні проблеми держави і права. – 2008. – С. 327–331.
10. Прохоренко М. М. Система військового законодавства України : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.01 «теорія та історія держави і права ; історія політичних та правових вчень» / М. М. Прохоренко ; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – Харків, 2007. – 20 с.
11. Богущий П. П. Основи військового права України : курс лекцій / П. П. Богущий, С. М. Скуріхін. – Одеса : Фенікс, 2010. – 340 с.
12. Каткова Т. Г. Військове право : сучасний стан і перспективи розвитку / Т. Г. Каткова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.hepu.edu.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/1/255/KatkovaT_78-81.pdf?sequence=1.

УДК 336.221.262

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКУ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО, ВІДМІННЕ ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

GENERAL DESCRIPTION PROPERTY TAXES, OTHER THAN LAND

Кулинич І.М.,
студентка

Сумський державний університет

Резнік О.М.,

к.ю.н., доцент кафедри адміністративного і господарського права
та фінансово-економічної безпеки
Сумський державний університет

Стаття присвячена питанню висвітлення ролі податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Надається стисла характеристика даному платежу та розглядаються окремі його складові елементи. Наголошується на значимості досліджуваного податку як одного з основних чинників забезпечення фінансової стабільності системи місцевого самоврядування, розглядається актуальний іноземний досвід у даному напрямі. Акцентується увага на недоліках у частині нормативно-правового регулювання такого платежу. Враховуючи думки вітчизняних науковців, автором пропонуються зміни до чинного податкового законодавства.

Ключові слова: нерухоме майно, бюджет, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, оподаткування.

Статья посвящена вопросу освещения роли налога на недвижимое имущество, отличное от земельного участка. Предоставляется краткая характеристика данного платежа и рассматриваются отдельные его составляющие элементы. Отмечается значимость исследуемого налога как одного из основных факторов обеспечения финансовой стабильности системы местного самоуправления, рассматривается актуальный зарубежный опыт в данном направлении. Акцентируется внимание на недостатках в части нормативно-правового регулирования такого платежа. Учитывая мнения отечественных ученых, автором предлагаются изменения в действующее налоговое законодательство.

Ключевые слова: недвижимое имущество, бюджет, налог на недвижимое имущество, отличное от земельного участка, налогообложение.

The article deals with highlighting the role of the tax on real property other than land, as one of the existing mandatory when legally defined circumstances payment. It is emphasized the economic importance of real estate as an object of this type of taxation. Considered objective reasons, due to the necessity of taxation such obligation. Provided its characteristics in summary form, in particular in relation discusses fundamental features appropriate stresses the fact that such a tax is a local, direct and personal payment. Characterized by its individual components, in particular it is a list of taxable base, facilities, rates and exemptions from such taxation. We have reviewed the features of the calculation area object of taxation and entities that are authorized to conduct these, legal action. States on the importance of tax investigated as one of the key factors ensuring financial stability of local government, which potentially creates conditions for social and economic development of the territorial community by addressing priority issues for the population. We consider the current international experience in this area, given the statistics on high rates, which indicate the feasibility, from a position of stable revenues and financial performance, the practice of charging such payment in Ukraine. Attention is focused on current imperfection of legal regulation of the impossibility for individual property calculation and collection of such payment, resulting in a loss of local budgets substantial totals. Proposed changes to their existing tax legislation, the introduction of which, on the one hand will result in additional amounts of new revenue, the budget accounts and on the other – won't create additional fiscal weighting on current taxpayers on real property other than land.

Key words: real estate, budget, real estate tax, other than land, taxation.

Існування реального соціального та економічного потенціалу країни неможливе без стратегічного розвитку її регіонів, що, в першу чергу, потребує стабільного надходження податків до відповідних бюджетів. Місцеві податки є одним із найважливіших елементів у частині забезпечення фінансової стабільності системи місцевого самоврядування, надходження яких створює передумови для впливу на соціальні й економічні процеси, що існують на місцевому рівні. Одним із таких платежів є податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, справляння якого має в середньостроковій перспективі забезпечити стабільність наповнення дохідних джерел, оскільки об'єкти оподаткування характеризуються сталістю місця розташування, що, зокрема, створює умови для чіткої їх фіксації та встановлення особи платника.

Питання щодо особливостей оподаткування нерухомості було предметом наукового дослідження таких вчених, як: С. Бабкіна, О. Гостева, І. Коломієць, А. Кравчун, А. Плехатий, В. Стіпахо, Н. Флісак, Н. Шкільова та інших науковців. Попри це, донині не є в повному обсязі дослідженим питання щодо його нормативно-правового регулювання, а також в недостатній мірі є вивченим іноземний досвід в даному напрямі.

Беручи до уваги питання історії податків, можна сказати, що одними із найбільш традиційних є саме податки на нерухоме майно. У науці цивільного права виділяють як фізичні ознаки нерухомості (тісний взаємозв'язок із землею та неможливість переміщення без заподіяння шкоди), так і соціально-економічні критерії [1, с. 85]. Дійсно, нерухомість має значну цінність, що, в першу чергу, пов'язано з її використанням, а нерухомі речі є соціально важливими об'єктами. З метою забезпечення стабільності обігу нерухомості, а також урегулювання питання стосовно упорядкованості прав на зазначене майно законодавцем встановлено характерний порядок реєстрації прав на нерухомість і правочинів із нею. Таким чином, для правового регулювання нерухомості притаманним є поєднання приватноправового та публічно-правового методів правового регулювання [2, с. 249].

Податок на нерухомість є традиційним податком для близько 130 країн світу й забезпечує вагомую частину надходжень до місцевих бюджетів. Міжнародний досвід свідчить, що при належному нормативно-правовому регулюванні він стає однією зі значних частин доходної частини відповідного бюджету. Зокрема, аналізуючи особливості оподаткування нерухомого майна окремих розвинутих країн, доцільно відзначити, що досліджуваний платіж становить 40–80 % надходжень на рахунки місцевих бюджетів [3, с. 23]. До прикладу, у окремих штатах Австралії він становить близько 90 % доходів, Федеративна Республіка Німеччина отримує 1,1 % загальних надходжень від такого податку, Швейцарія – 0,46%. Також він забезпечує до 95 % надходжень до відповідних бюджетів у Канаді – 81%, Нідерландах – 45%, США – до 70 %, Франції – 52% [4, с. 19]. У Великій Британії такий платіж взагалі забезпечує практично 100% надходжень. Такі доходи у зазначеному випадку формуються з наступних джерел: збору із приміщень ділового призначення у вигляді рентних платежів, збору з житлових об'єктів, шляхом сплати аналогічної оплати, а також із муніципального податку [5, с. 78].

Запровадження даного платежу у чинну систему сплати податків обумовлено цілим рядом об'єктивних причин, з яких Н. Крючкова виділяє такі:

- податок на нерухомість є прозорим адже вона є матеріальною, має фізичні характеристики і конкретне місцезнаходження, є довговічною, її транспортування та складування її є неможливим; характеризується низькою ліквідністю; реалізується як товар за бажанням власника;
- такий платіж є фіксованим, бо переоцінка нерухомості відбувається у відповідний термін. Строк переоцінки нерухомості у США і Швеції – кожні 2 роки, у

Японії та Німеччині – 1 раз у 3 роки, а у Італії – кожні 10 років;

- виконує розподільчу функцію, перерозподіляє кошти від більш забезпечених менш забезпеченим верствам населення, тим самим обумовлює соціальну функцію;

- сприяє кращій оцінці власних активів підприємствами і дозволяє реалізувати обидві функції податків – фіскальну та економічну. Фіскальна, через податок на майно, забезпечує стабільні надходження у бюджет та тим самим поповнює фінансові ресурси регіонів. Стимулююча функція через систему податкових пільг і привілеїв створює орієнтири для розвитку або згорання виробництва, стимулює суб'єктів господарювання щодо ефективного використання майна, яке задіяне у виробничому процесі;

- забезпечує стабільні надходження до місцевих бюджетів [6, с. 41].

На думку Н. Шкільової, природа цього податку в Україні характеризується декількома принциповими рисами. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є:

а) місцевим податком;

б) прямим податком (цей платіж передбачає наявність суб'єкта – власника майна і, до цього, носія відповідного податкового обов'язку. Виконуючи таке зобов'язання, платник повинен мати певний об'єкт житлової нерухомості. Сплата цього податку передбачає: наявність витрат на утримання такого об'єкта житлової нерухомості (інших доходів для виконання обов'язку за сплатою податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки) або реалізацію частки майна з метою розрахуватися зі сплатою податку за утримання об'єкта житлової нерухомості (що виключається за наявності цілісного майнового комплексу як об'єкта житлової нерухомості));

в) особистим податком.

Таким чином, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у податковій системі України виступає місцевим, прямим, особистим податком, який справляється з власників об'єктів житлової нерухомості та зараховується до бюджету територіальної громади [7, с. 121].

Більш детально розглянемо окремі складові податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, визначені актуальними нормами податкового законодавства. Зокрема, у пп. 266.1.1. ст. 266 Податкового кодексу України [8] визначено перелік платників податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, якими є фізичні та юридичні особи, у т. ч. нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості [8].

Базу оподаткування даного платежу становить площа відповідного об'єкта житлової нерухомості [8]. Стосовно порядку нарахування відповідної бази, то доцільно зазначити, що вона відрізняється в залежності від особи, яка володіє відповідним нерухомим майном. Важливо також враховувати ту обставину, що якщо майно знаходиться у власності:

1) фізичної особи, то відповідна база визначається уповноваженим контролюючим органом на підставі даних, отриманих із Державного реєстру речових прав на нерухоме майно;

2) юридичної особи, то така база самостійно визначається відповідною особою, беручи до уваги площу об'єкта, який підлягає оподаткуванню [9, с. 80].

Об'єктом оподаткування є об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, у т. ч. і його частка. Оскільки даний податок є місцевим, то його ставка встановлюється за рішенням сільської, селищної або міської ради залежно від місця розташування (зональності) та типів таких об'єктів нерухомості у розмірі, що не перевищує 1,5 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування [8].

Також маємо зазначити, що законодавець передбачив пільги зі сплати такого податку, які стосуються лише фі-

зичних осіб. Їх суть полягає у тому, що відповідна база оподаткування один раз на звітний рік може бути зменшена:

а) для квартири/квартир незалежно від їх кількості – на 60 кв. метрів;

б) для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості – на 120 кв. метрів;

в) для різних типів об'єктів житлової нерухомості, у т. ч. їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир та житлового будинку/будинків, у т. ч. їх часток), – на 180 кв. метрів [8].

Сільські, селищні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, встановлюють пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, громадських об'єднань, благодійних організацій, релігійних організацій України, статути (положення) яких зареєстровані у визначеному законом порядку, та використовуються для гарантування діяльності, передбаченої такими статутами (положеннями).

Пільги з платежу, що сплачується на відповідній території з об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, для фізичних осіб вираховуються, беручи до уваги майновий стан та рівень доходів. Пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів нежитлової нерухомості, встановлюються залежно від майна, яке підлягає оподаткуванню. Органи місцевого самоврядування до 25 грудня року, що передусє звітному, подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням об'єкта житлової та/або нежитлової нерухомості рішення стосовно ставок та передбачених пільг юридичним та/або фізичним особам з оплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України [8].

Таким чином, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є місцевим прямим податком, який справляється з фізичних та юридичних осіб, у т. ч. нерезидентів, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості. Нормами чинного податкового законодавства визначено перелік платників податків, об'єкт оподаткування, а також об'єкти які не оподатковуються, визначено базу, встановлено ставки, строки та передбачені пільги із його сплати. Поряд із цим вважаємо за доцільне відзначити, що існує правове регулювання досліджуваного платежу є недосконалим, що, у першу чергу, знаходить свій прояв у недосконалості нормативно-правового регулювання, що призводить до низького рівня якості його адміністрування, внаслідок чого часто бюджети громад недоотримують значних надходжень. Розглянемо ключові проблеми в даному напрямку.

Згідно з положеннями чинного законодавства оподатковуються лише здані в експлуатацію будівлі, внаслідок чого виникає потенційний ризик існування об'єктів, які можуть підлягати оподаткуванню, але їх власники не вчинили дії щодо введення житлового будинку в експлуатацію і, відповідно, адміністрування по ним платежів не буде здійснюватися. Також варто зазначити, що труднощі у громадян виникають із виготовленням документу, який засвідчує право власності на земельну ділянку, оскільки

ст. 24 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» [10], визначено, що для виготовлення документу на право власності на земельну ділянку необхідно, окрім генерального плану населеного пункту, представити ще й детальний план, а також і план зонування населеного пункту. Адже у разі відсутності таких планів, передача (надання) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у власність чи користування фізичним та юридичним особам для містобудівних потреб забороняється [10]. Однак на сьогоднішній день менше 50% населених пунктів мають нові генеральні плани і лише близько 5% мають розроблені плани зонування території, що призвело на даний момент до зупинки будь-яких дій з виготовлення документів, що посвідчують право власності на земельну ділянку, в межах таких населених пунктів. Відсутність юридичного визнання прав на зазначену нерухомість має наслідком те, що вона не може оподатковуватися.

Погоджуємося з думкою А. Пелехатого, який відзначає, що в такій ситуації підставою для оподаткування таких житлових будинків можуть стати технічний паспорт об'єкта або книги господарського обліку, які в обов'язковому порядку ведуться органами місцевого самоврядування та у яких прописана уся необхідна інформація для обчислення податкового платежу [11, с. 105]. Пропонуємо власні деталізовані зміни до законодавства, а саме: доповнити ст. 266 п. 3 Податкового кодексу України [8] пп. 4, який викласти у наступній редакції: «База оподаткування об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі їх часток, які не зареєстровані в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно або на які немає документів на право власності у фізичних осіб, але є достатні підстави вважати, що такий об'єкт використовується для житлових та інших цілей на рівні з аналогічними об'єктами, які підлягають оподаткуванню, обчислюється контролюючим органом на підставі технічного паспорта або книг господарського обліку, які ведуться органами місцевого самоврядування». Контроль за такими об'єктами покласти на органи місцевого самоврядування. Рішення щодо оподаткування таких об'єктів покласти на місцеву раду.

На нашу думку, запропоновані зміни до чинного податкового законодавства забезпечать існування гарантій для юридичної можливості отримання більшої частини надходжень до відповідних бюджетів, що, в свою чергу, сприятиме наповненню місцевих бюджетів. Зазначені кошти можна буде використати для вирішення нагальних потреб населення, не створюючи при цьому додаткового фінансового навантаження на вже існуючих платників даного податку. Також це має сформувати передумови не тільки для динамічного розвитку окремих регіонів, а й створить умову для економічного прогресу країни загалом. При цьому також значно зростає важливість такого податку, що на сучасному етапі є актуальним питанням для України.

Розглянувши основні аспекти даного питання, доцільно відзначити, що реальний економічний та соціальний розвиток є неможливим без постійних надходжень податкових платежів до відповідних бюджетів. Тому важливим є питання створення належних умов для забезпечення стабільного надходження відповідних платежів, у т. ч. й податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабкин С. Основные начала организации оборота недвижимости / С. Бабкин – М. : Центр ЮрИнформ, 2001. – 190 с.
2. Кравчук А. Правове регулювання оподаткування нерухомого майна в Україні / А. Кравчук // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2012. – № 2 (9). – С. 248–257.
3. Фліссак Н. Світовий досвід у справлянні податку на нерухоме майно / Н. Фліссак // Консультант. – 2007. – № 34. – С. 23–30.
4. Стіпахно В. Зарубіжний досвід стягнення податку на нерухомість / В. Стіпахно // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 9. – С. 18–25.
5. Андрущенко В. Податкові системи зарубіжних держав : [навч. посіб.] / В. Андрущенко, З. Варналії, І. Прокопенко, Т. Тучак – К. : Кондор-Видавництво, 2012. – 222 с.

6. Крючкова Н. Проблеми впровадження в Україні податку на нерухомість, відмінну від земельної ділянки / Н. Крючкова // Науковий вісник : Фінанси, банки, інвестиції. – 2014. – № 1. – С. 40–43.
7. Шкільова Н. До питання про місце податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, в податковій системі : порівняльно-правовий аспект / Н. Шкільова // Держава та регіони. Серія : Право. – 2013. – № 1 (39). – С. 119–122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Гостева О. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, як можливість поповнення місцевих бюджетів / О. Гостева // Економіка та право. – 2015. – № 2 (41). – С. 79–84.
10. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17 лютого 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>.
11. Коломієць І. Напрямок удосконалення адміністрування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки / І. Коломієць, А. Пелехатий // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Випуск 1. – С. 103–105.

УДК 342.9

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ЧЕРЕЗ ЕЛЕКТРОННІ ОНЛАЙН-СЕРВІСИ

PROSPECTS OF REGULATORY FRAMEWORK DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF ADMINISTRATIVE SERVICES PROVISION THROUGH ELECTRONIC ONLINE SERVICES

Кущенко С.І.,

аспірант кафедри конституційного, адміністративного права та соціально-гуманітарних дисциплін

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,
начальник

Головне територіальне управління юстиції у м. Києві

У статті акцентовано увагу на тому, що на даний час електронний уряд поступово стає альтернативою уряду традиційному. Однак, ефективне функціонування електронного уряду, як і традиційного, його електронних онлайн-сервісів, здійснюється завдяки наявності відповідних правил та норм. В контексті питань, які досліджуються у вказаній статті – це є процесуальні норми адміністративного права.

Ключові слова: адміністративна послуга, адміністративно-процесуальні норми, електронні онлайн-сервіси, електронне урядування, електронна послуга.

В статье акцентируется внимание на том, что в настоящее время электронное правительство постепенно становится альтернативой правительству традиционному. Однако, эффективное функционирование электронного правительства, как и традиционного, его электронных онлайн-сервисов, осуществляется благодаря наличию соответствующих правил и норм. В контексте вопросов, которые исследуются в указанной статье – это процессуальные нормы административного права.

Ключевые слова: административная услуга, административно-процессуальные нормы, электронные онлайн-сервисы, электронное управление, электронная услуга.

The effective functioning of e-government, as well as traditional, its electronic online services is possible through the relevant rules and regulations. In the context of the issues raised in our article – they are procedural rules of administrative law.

Increase of efficiency of government in the context of globalization is possible due to understanding of the needs of citizens («consumers» of government services) and simplification of communication between citizens and authorities. In the process of implementing of e-government services users may not understand the specific responsibility of the government, but receive the service. Thus e-government has the potential to provide citizens with high quality services and in sufficient quantity, so that they were adapted to citizens' needs and conditions and were coordinated through various communication channels. Along with this, science of administrative law requires complex scientific and legal analysis of the practical and legal aspects in the field of e-governance.

Thus, this article investigates scientific views on the concept of e-governance and its development in Ukraine. The prospects of procedural rules implementation are defined in implementation of governmental activities, realization of a number of proceedings and provision of administrative services through online services.

Key words: administrative services, administrative procedural norms, electronic online services, e-government, e-service.

Відповідно до п. 20 Женевської декларації принципів 2003 р., державні органи, а також приватний сектор, громадянське суспільство, Організація Об'єднаних Націй та інші міжнародні організації відіграють важливу роль і несуть відповідальність за розвиток інформаційного суспільства і, в належних випадках, за процеси прийняття рішень. Побудова інформаційного суспільства, орієнтованого на інтереси людей, є спільним зусиллям, що вимагає співробітництва і партнерства між усіма заінтересованими сторонами [1].

На цій основі, українськими високопосадовцями та науковцями усе частіше порушується питання про удосконалення системи державного управління, урядування з використанням новітніх інформаційних технологій.

Так, О. Смеляненко наголошує на тому, що термін «e-government» досить складний для перекладу україн-

ською, і «електронний уряд» – лише один із варіантів цього перекладу. Слово «government» можна також передати як «урядування». Отже, може йтися про «електронну державу», «електронний державний апарат», «електронну інфраструктуру держави», «державу інформаційного суспільства» тощо [2].

Як стверджує О. Баранов, існують дві крайні точки зору стосовно існування урядів взагалі, а також їхньої можливої заміни з використанням інформаційних технологій [3]. Перша з них зводиться до того, що в умовах найбільшого поширення інформаційних комп'ютерних технологій роль держави, уряду, місцевих органів влади й інших централізованих владних інститутів нівелюватиметься. Інша точка зору полягає у тому, що впровадження інформаційних технологій не призводить до зниження ролі державних інституцій, органів самоврядування, на-